

MEESTER? DOET U OOK POP?

S3142

VERSLAG VAN EEN EXPERIMENTELE CURSUS DOCENT POPMUZIEK MAART-JUNI '84
BERT BLANKEN / PAUL EVERS

een uitgave van
STICHTING POPMUZIEK NEDERLAND

BMS001006218
S3142
Griize Literatuur

STICHTING POPMUZIEK NEDERLAND

337.51.6:785.161.03:374.036:78

POSTBUS 5591 1007 AN AMSTERDAM TEL. 020-682255
WIBAUTSTRAAT 212 1091 GS AMSTERDAM

POSTGIRO 838 124 BANK ABN 54 92 30 270 K.V.K. NR. 5 198 526

Woord vooraf

Dit is het verslag van een experimentele cursus.

Doel ervan was het nader onderzoeken van de wenselijkheid om te komen tot een bijscholingscursus popmuziek ten behoeve van popmuzikanten en muziekschooldocenten die zich willen bekwamen tot begeleider/docent popmuziek. Daarnaast werden de mogelijkheden onderzocht hoe een dergelijke cursus te realiseren.

In samenspraak met mensen uit de wereld van de conservatoria, muziekscholen en instellingen voor sociaal-cultureel werk werd binnen de Stichting Popmuziek Nederland (SPN) een voorlopig leerplan ontworpen. Dit leerplan werd vervolgens in een serie van 11 bijeenkomsten, op zaterdagen en zondagen tussen 31 maart en 3 juni 1984, getoetst aan 14 deelnemers met uiteenlopende muzikale en opleidingsachtergronden. De deelnemers werden op hun beurt aan het voorlopige leerplan getoetst. Deze experimentele cursus was mogelijk dankzij een subsidie van het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

In de begeleidingscommissie die ten behoeve van dit experiment in het leven geroepen is, hadden vertegenwoordigers van het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen, het Ministerie van WVC, het Landelijk Overleg Kunstzinnige Vorming, Stichting Post Kunstvakonderwijs en van de provincies Drenthe en Noord Holland zitting.

In dit verslag wordt beschreven hoe het voorlopige leerplan tot stand kwam, hoe de deelnemers gerecruteerd werden en wat hun bevindingen en die van de docenten tijdens en na afloop van de experimentele cursus waren.

Tevens wordt getracht aan te geven op welk gebied de uitkomsten van het experiment wel en niet betrekking kunnen hebben.

De vooronderstelling dat onder popmuzikanten en muziekschooldocenten behoefte bestaat aan bijscholing om een goed functioneren als docent/begeleider popmuziek mogelijk te maken wordt in de conclusies bevestigd.

Evaluatie van de opgetekende ervaringen naar aanleiding van de cursus leidt tot een aantal aanbevelingen voor een vervolg op het experiment. De aanbeveling om, met het oog op de gebleken geschiktheid voor bijscholing van kandidaten met uiteenlopende muzikale- en opleidingsachtergronden, te streven naar een bijscholingscursus die qua aanbod gedifferentieerd is, zeer praktijkgericht is en die verschillende instapmomenten kent, is de belangrijkste samen met de aanbeveling om de eindtermen van zo'n bijscholingscursus te bepalen aan de hand van een te houden werkveldonderzoek.

In dit verslag wordt zeer openhartig melding gemaakt van de capaciteiten en kwaliteiten van de deelnemers. Wij zijn hen dan ook veel dank verschuldigd voor het deelnemen aan dit experiment. Om te vermijden dat het verschijnen van dit verslag parallel zou kunnen gaan lopen met beslissende wendingen in sommige deelnemers-carrières, zijn hun namen op niet-alfabetisch wijze vervangen door namen van letters uit het Griekse alfabet. Tijdens de Experimentele Cursus is een logboek bijgehouden. Hierin komen wel de deelnemersnamen voor. Het logboek is daarom niet openbaar.

Stichting Popmuziek Nederland
Amsterdam, januari 1985

Boekmanstichting-Bibliotheek
Herengracht 415 - 1017 BP Amsterdam
Tel.: 243736/243737/243738/243739

Foto omslag © Anton Corbijn

INHOUDSOPGAVE

	<u>paginanr.</u>
1. Inleiding	1
1.1. De voorgeschiedenis	1
2.2. Opmerkingen	2
2. Plaatsbepaling	6
2.1. Wat, waarom?	6
2.2. Wie?	8
3. De cursusleiding en de docenten	10
4. De experimentele cursus	11
5. Evaluatie	14
5.1. Overzicht besteding uren Experimentele Cursus	14
5.1.1. Informatie en theorie	16
5.1.2. Spelen	17
5.1.3. Begeleiden en begeleid worden	17
5.2. Opmerkingen	18
5.3. De deelnemers, nadere kennismaking	21
5.3.1. De veertien	22
5.4. Beoordelingsschema deelnemers aan de Experimentele Cursus	23
5.5. Toelichting overzicht deelnemers	31
5.5.1. Opleidingsniveau	31
5.5.2. Theorie	31
5.5.3. Begeleiden	32
5.5.4. Spelen	32
5.5.5. Vervolg	32
6. Conclusies	33
7. Aanbevelingen	34

1. INLEIDING

1.1. De voorgeschiedenis

De consument wil popmuziek maken; ook onder leiding. Cursussen en workshops schieten als paddestoelen uit de grond. In jongerencentra, club- en buurthuizen en als particulier initiatief. Het instituut bij uitstek waar muziek onder leiding gemaakt wordt, de muziekschool, heeft veelal geen passend antwoord op de vraag naar popmuziek-onderwijs. Als de consument de weg naar de muziekschool voor deze muzieksoort al inslaat.

Inspectie en een groot aantal muziekscholen zien met lede ogen toe hoe de muziekschool op het gebied van popmuziek-onderwijs op achterstand aan het geraken is. Is popmuziek immers niet een fenomeen met een groter maatschappelijk relevantie-gehalte dan welke andere muzieksoort in de jaren sinds 1960? Als er niets gebeurt dreigt de muziekschool definitief de boot te missen.

In 1982 hield de Stichting Popmuziek Nederland een enquête onder 163 muziekscholen. 98 Muziekscholen reageerden. De overgrote meerderheid van de muziekscholen is zelf ook van mening dat popmuziek op de muziekschool thuishoort.

Nog niet de helft van de muziekscholen heeft evenwel de beschikking over specifieke docenten popmuziek en slechts een kwart van de muziekscholen beschikt over specifieke en bevoegde docenten popmuziek.

Samenvattend kan gesteld worden dat de meeste muziekscholen wel popmuziek binnen hun muren willen, maar stuiten op realiseringsproblemen.

Als voornaamste sta-in-de-wegs noemen de muziekscholen:

- tekort aan geschikte en benoembare docenten;
- geldgebrek;
- gebrek aan geschikte faciliteiten, accommodatie en instrumentarium/apparatuur.

De Stichting Popmuziek Nederland (SPN) bezon zich op het eerste punt: "Waar geen geschikte, dan wel benoembare docenten voor handen zijn, daar moeten die er komen", luidde globaal het standpunt van de Stichting. Verder had de SPN het sterke vermoeden dat geschikte, maar onbenoembare docenten te vinden zouden zijn in het bestand popmuzikanten en dat benoembare, al dan niet geschikte docenten popmuziek te rekruteren zouden zijn onder conservatorium-afgestudeerden. Tussen geschikt, maar onbenoembaar en nog niet geschikt, maar benoembaar en geschikt en benoembaar hoort een bijscholingscursus, meende de SPN. Tijdens gesprekken over dit onderwerp met de afdeling AK/KV van het ministerie van WVC en

de Inspectie Kunstzinnige Vorming werd de SPN verzocht met een ontwerp leerplan voor een dergelijke bijscholing te komen. In de voorbereidingsperiode voerde de SPN gesprekken met een aantal mensen die zelf al in de praktijk met (pop-) muziekonderwijs bezig zijn. John de Beer (Muziekschool Hoogezand - Sappermeer), Erika Bok-de Wijs (Conservatorium Rotterdam), Ellert Kramer (Conservatorium Rotterdam), Henk van der Meulen (componist), Johan de Poel (Muziekschool Nijmegen), Sjef Smeets (Instituut Creatieve Ontwikkeling te Assen) en Jan Wolters (Sweelinck Conservatorium Amsterdam). Door Bert Blanken en Paul Evers (popdocenten van de Stichting CREA, de Culturele Organisatie van de Universiteit van Amsterdam) en Michiel van 't Hof (beleidsmedewerker SPN) werd vervolgens het concept leerplan popmuziek uitgewerkt. (Zie Bijlage A1 en A2.)

Het Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur verleende subsidie om dit leerplan met deelnemers uit muziekschooldocenten en popmuzikantenkring te testen. Daardoor zou tevens het vermoeden van de SPN, dat bijscholingsbevattelijke in deze twee sectoren te vinden zouden zijn, op waarde geschat kunnen worden.

De SPN zette een advertentie in de Volkskrant en in Muziekkrant Oor. 98 Personen reageerden. Een strikte indeling naar achtergrond is niet te maken. Een globale indeling wel.

De 98 reaganten werden ingedeeld in de volgende vijf categorieën:

- 32 popmuzikanten
- 27 muziekdocenten
- 9 muziekdocent en popmuzikant
- 16 een beetje muziekdocent en een beetje popmuzikant
- 14 noch popmuzikant, noch muziekdocent.

1.2. Opmerkingen

Lang niet iedereen is in staat de advertentie te begrijpen, blijkt het feit dat nogal wat inzenders te kennen gaven in de eerste plaats een cursus te willen volgen om zelf beter te leren spelen. Wie daarbij bijvoorbeeld vermeldde al bijna een half jaar mondharmonika te spelen werd bijgezet in de categorie "noch popmuzikant, noch muziekdocent".

STICHTING POPMUZIEK NEDERLAND

POSTBUS 5091 1027 AM AMSTERDAM TEL. 020-682255
WIBAUTSTRAAT 212 1091 GS AMSTERDAM

OPROEP

voor deelnemers (m/v) aan een EXPERIMENTELE POPWORKSHOP met als doel een leerplan te toetsen voor een DOCENTENOPLEIDING POPMUZIEK.

Maximaal 16 deelnemers kunnen worden geplaatst, waarbij in aanmerking komen: MUZIEKSCHOOLDOCENTEN en POPMUZIKANTEN.

De workshop duurt 12 dagen van 11.00 tot 17.00 uur verdeeld over zaterdagen en zondagen vanaf 31 maart tot en met 17 juni 1984 en wordt gehouden bij de STICHTING POPMUZIEK NEDERLAND, Wibautstraat 212 te Amsterdam.

Gezien het EXPERIMENTELE karakter zal geen cursusgeld worden gerekend.

Deelnemers kunnen zich voor 16 maart a.s. telefonisch opgeven bij de SPN, tel. 020-682255, waarna een aanmeldingsformulier zal worden toegezonden.

De categorie "popmuzikant" loopt van personen die ongeveer een jaar in een bandje spelen tot en met personen die al 15 jaar als popmuzikant hun brood verdienen.

Voor bijzetting in de categorie "muziekdocent" werd als belangrijkste criterium gebruikt het geheel of bijna geheel doorlopen hebben van een muziekvakopleiding. De royale variëteit in afstudeerrichtingen, gecombineerd met de ruime of (veel) minder ruime mate van praktijk-ervaring als docent maakt het aannemelijk dat in deze categorie zeer geschikte, maar ook veel minder geschikte kandidaten voor bijscholing te vinden zijn.

De categorie "een beetje muziekdocent en een beetje popmuzikant" wordt in hoofdzaak bevolkt door meer- of minder popmuzikanten die meer of minder privé-lessen geven.

De categorie "muziekdocent en popmuzikant" herbergt -veelal bevoegde- muziekdocenten met een ruime ervaring als popmuzikant.

Uit alle categorieën, met uitzondering van de categorie "noch popmuzikant, noch muziekdocent", zijn vervolgens kandidaten geselecteerd voor de eerste bijeenkomst van de Experimentele Bijscholingscursus Popmuziekdocent. De selectie werd uitgevoerd door Bert Blanken, Paul Evers, Ellert Kramer en Johan de Poel (zij waren door de SPN inmiddels aangezocht om voor de experimentele cursus als docenten op te treden) en Michiel van 't Hof namens de SPN.

De eerste selectie vond plaats op basis van de informatie die de aanmeldingsformulieren verschaften (Zie Bijlage B). Iedere docent maakte onafhankelijk een keuze uit de 98 aanmeldingen. Hun voorstellen overlaptten elkaar in hoge mate.

Zo werden 26 kandidaten uitgenodigd om te komen voorspelen, een repertoire-kennistest en een solfège-achtige test af te leggen, alsmede om mondeling hun motivatie om aan het experiment te willen deelnemen toe te lichten. De overdrachts- en groepsgerichtheid van de kandidaten werden vooral beoordeeld naar aanleiding van het in groepsverband voorspelen van de deelnemers.

10 Kandidaten moesten nog afvallen om tot het geplande aantal van 16 deelnemers aan de Experimentele Cursus te komen. 16 Deelnemers was een voor de hand liggend maximum, vanuit het streven naar de mogelijkheid om de deelnemers in 2 speelbare formaties te laten werken. Eén bezetting met gevorderde muzikanten, één bezetting met minder gevorderden. De gedachte dat het mengen van gevorderden en krukken deze laatsten zou kunnen inspireren is in het verleden bij CREA geloogenstraft en nu dus niet in reprise genomen. Idealiter zouden per groep twee gitaristen, één basgitarist, één of twee toetsenisten, twee blazers en een zanger(-es) (of twee) functioneren. Twee selectie-criteria zijn dan impliciet

opgevoerd. Welk(e) instrument(en) bespeelt een kandidaat en op welk niveau doet hij dat? (Terzijde: voor de rest van dit verslag geldt dat er mannen, vrouwen, jongens en meisjes onder de deelnemers waren. In voorkomende gevallen zullen ze zonder sexistische bedoelingen, maar om het gemak te dienen, met mannelijke persoonlijke voornaamwoorden worden aangeduid ("hij" en "zijn" dus).

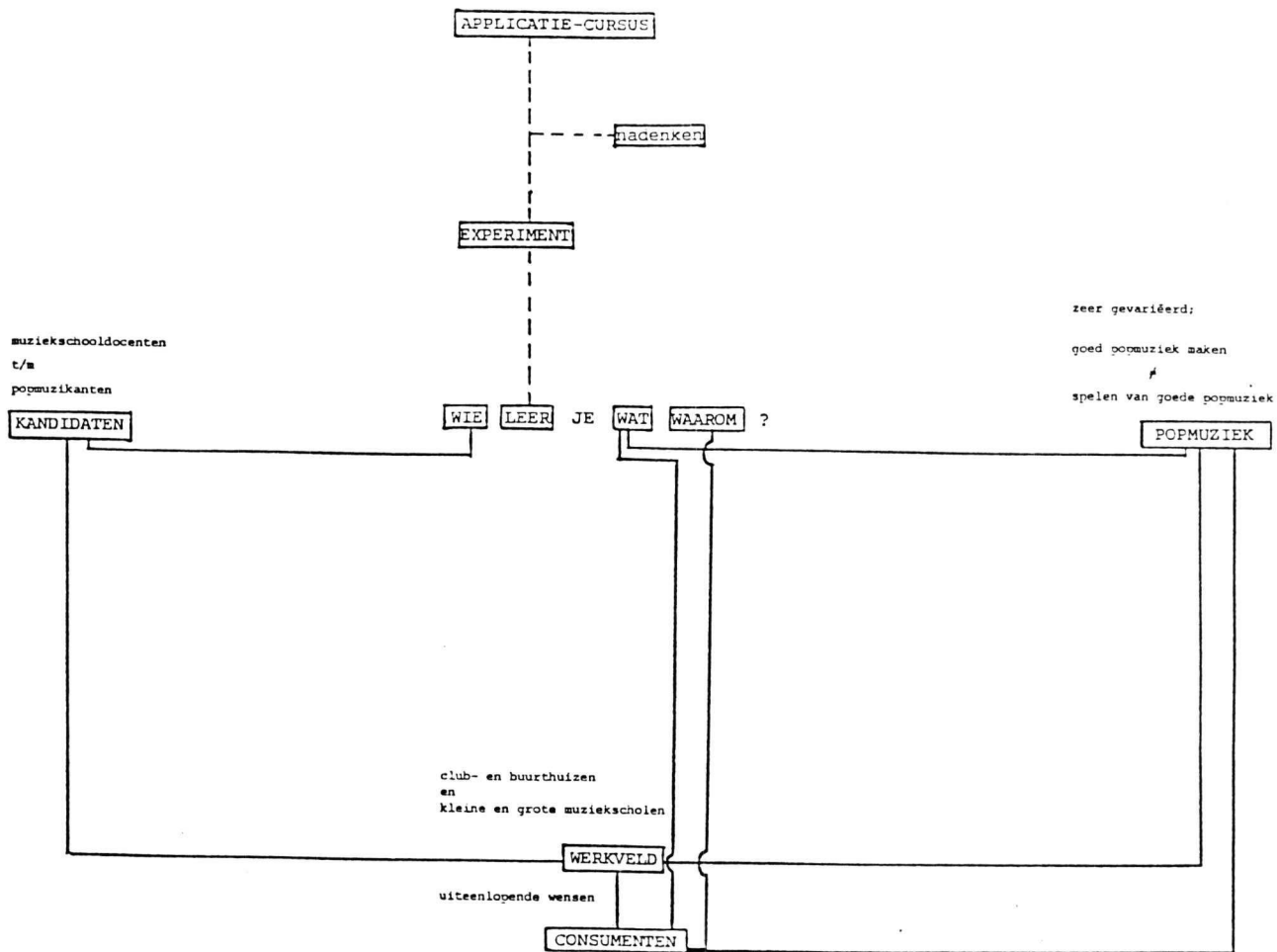
Om het experiment te dienen -het leerplan testen op de kandidaten en de kandidaten op het leerplan- is daarnaast gestreefd naar een recrutering van deelnemers zo evenredig mogelijk verdeeld over de categorieën popmuzikant, muziekdocent, een beetje van beide en veel van beide. Dit verdeelings-criterium toegepast naast de beide andere criteria leidde er toe dat 17 kandidaten uitgenodigd werden aan het Experiment deel te nemen. Twee kandidaten trokken zich terug. De ene omdat de Sociale Dienst in zijn woonplaats deelnemen aan het experiment niet als het volgen van een aanvullende opleiding wilde aanmerken. De andere zag niet dat de experimentele cursus in voldoende mate ondersteuning zou kunnen bieden voor zijn activiteiten op het gebied van experimenteel theater met experimentele muziek daarbij.

Zij worden in dit verslag verder niet meer genoemd. En zo ging de experimentele cursus dan met 15 deelnemers van start. Eén deelnemer (Ypsilon) viel af na de vierde bijeenkomst van de Experimentele Cursus en is daarom wel in de verslaggeving opgenomen.

Omdat geen van de drie selectiecriteria onwerkbaar uitgehold werd door het uitvallen van drie deelnemers is niet geprobeerd alsnog vervangers te zoeken.

ie leer je wat waarom, helicopterview

2. PLAATSBEPALING

De cursus wil een bijdrage leveren aan het verkleinen van één van de drie door de muziekscholen gesignaleerde sta-in-de-wegs op de weg naar een adequaat antwoord op de vraag naar het maken van popmuziek onder begeleiding: het tekort aan geschikte en benoembare docenten.

De kwesties geldgebrek en gebrek aan faciliteiten blijven dus buiten beschouwing. De benoembaarheid van docenten is een zaak voor de Inspectie en dus ging het bij de cursus vooral om de vraag: wie zijn geschikte docenten/begeleiders popmuziek en wie zouden dat op welke wijze kunnen worden?

Maar dan zou je eerst weer moeten weten wát een goede docent/begeleider popmuziek is. En dat hangt ongetwijfeld weer samen met de vraag wat popmuziek is. Wat hangt waarmee samen en waar verschaft de cursus inzicht in?

Dat laat het "Wie leer je Wat Waarom?"-schema op pagina 5 zien.

2.1. Wat/Waarom?

In hun doctoraalscriptie "Popmuziek en Jongeren" geven Remko van Bork en Jan Jacobs een globale genre-indeling van popmuziek. Zij komen dan al tot 14 te onderscheiden genres. Deze genres kunnen worden beoefend op verschillende niveaus. Het muzikale product varieert van eenvoudige, recht-toe-recht-aan muziek tot complexe, instrumentaal virtuoze muziek. Goede popmuziek is in elk van deze genre's op die verschillende niveaus aan te treffen.

Behalve deze resultaatgerichte benadering van het product popmuziek is een benadering mogelijk die het accent legt op de wijze van beoefenen ervan. Het op een goede wijze beoefenen van popmuziek wil er dan toch vaak niet toe leiden dat het muzikale product als goede popmuziek kan worden bestempeld.

Naar schatting zijn in Nederland tussen de 300.000 en 400.000 mensen met het maken van popmuziek in de weer. Alleen, thuis met een gitaar bij de radio, met vriendjes in een keldertje, met busjes door het land en in studio's, cursus- en workshoplokalen. Eénmansbandjes, synthesizerbandjes, hardrockbandjes, coverbandjes, dansbandjes, cultbandjes, salsabandjes, allemaal zo goed mogelijk bezig met popmuziek maken en/of op weg naar zo goed mogelijke popmuziek. Een aantal van hen zou wel les, hulp, advies, leiding, begeleiding willen. Zij en het legioen dat nu nog aan de kant staat maar te trappelen om "popmuziek te gaan maken", "in de popmuziek te gaan", "in een bandje te gaan spelen" of "muzikant te worden" heten in het schema consumenten.

Dirigenten komen in de popscene niet voor. Iedereen speelt wat hij wil spelen, wat hij vindt dat hij moet spelen, wat hij mooi vindt of waar hij gewoon van uit zijn dak gaat. Kortom: wat bij hem past. Dat gaat nu al een jaar of 30 zo en heeft geleid tot die jungle van genre's, niveaus en benaderingen. Zoals het echter een goede jungle betaamt, zitten alle onderdelen uitgekiend in een bepaald patroon. Daar valt weinig mee te rommelen. In de popjungle spelen punkers dan ook punk, zij kleden zich punk, zij luisteren naar punk en gaan met andere punkers naar punkcafés. Daar hebben disco-types dan ook niks te zoeken. Dat geeft niet, want die spelen hun eigen disco, kleden zich disco en hebben hun eigen disco-cafés.

Hell's Angels houden van motorfietsen en hardrock. Zij houden niet van gospel en gaan niet naar een muziekschool. Zij gaan ook niet naar een jongerencentrum; althans niet om daar een cursus te volgen.

Jongerencentra, club- en buurthuizen trekken een ander publiek dan muziekscholen. Die verschillende soorten publiek houden van verschillende soorten popmuziek. Zoals de Wassenaaarse Welle (New Wave) zich in Wassenaar ontwikkelde en Nederrock veelal uit Oost Nederland komt. Hoe de verschillen in drempelhoogte van muziekschool en jongerencentrum nou precies te relateren zijn aan verschillen in muzikale voorkeuren en wensen van de verschillende soorten publiek die er komen is niet duidelijk. Dat ze er zijn lijdt geen twijfel. Wie ervan uitgaat dat het werkveld van docenten/begeleiders popmuziek in jongerencentra en in muziekscholen ligt, zal deze verschillen graag onderzocht zien. Deze cursus brengt ze niet voldoende in kaart.

Het lijkt alsof over (het maken van) popmuziek niets algemeen te zeggen valt. Blijkens ook de gesprekken vooraf met werkers in het veld valt dat gelukkig nogal mee. Popmuziek maken betreft doorgaans :

- een groepsgewijs gebeuren
- waarin een aantal individuen een manier ontwikkelt
- om zich, met gebruik making van een pop-instrumentarium
- intensief bezig te houden met en te bekwamen in één of meerdere
- popmuzieksoorten.

(Zie voor een uitvoeriger beschrijving Bijlage A1 blz. 1 en 2, vier kenmerken van popmuziek.)

Een docent/begeleider krijgt dus te maken met individuen die een groep (willen) vormen. Zij doen dat op basis van persoonlijke én muzikale overwegingen. Die muzikale overwegingen behelzen popmuziek, als gezegd mét al haar veelvormigheid en haar eigen (electrische en electronische) apparatuur. De groep moet vervolgens tot componeren en spelen zien te komen. Hieruit valt af te leiden, dat een docent/begeleider popmuziek moet kunnen beschikken over kennis en ervaring terzake :

- het begeleiden van (personen tot en in) groepen
- (pop-)muziektheorie, inclusief apparatuur, instrumentarium en voor popgroepen relevante gegevens over het circuit
- het daadwerkelijk spelen van popmuziek.

Deze onderdelen vormden dan ook de hoofdbestanddelen van de Experimentele Cursus. De cursus en de evaluatie ervan zullen inzicht moeten verschaffen in de vraag of de aan docenten/begeleiders popmuziek te stellen eisen inderdaad liggen op de hierboven omschreven gebieden. Voor zo veel als mogelijk zullen zij een indicatie moeten opleveren omtrent de omvang en hoedanigheid waarin de onderdelen in een toekomstige applicatie-cursus popmuziek zouden moeten worden opgenomen.

2.2. Wie?

Zouden er kandidaten zijn die:

- consumenten met gemêleerde achtergronden, voorkeuren en wensen op het gebied van
- popmuziek met zijn vele (14?) genre's, haar verschillende benaderings wijzes en niveaus, in een
- werkveld dat loopt van jongerencentra tot en met muziekscholen

terzijde kunnen staan bij het realiseren van die wensen? Nu al of anders nadat zij daartoe eerst zelf bijgeschoold zijn?

De cursus kan gezien worden als een nadere kennismaking met 14 kandidaten.

Door de manier waarop zij geselecteerd zijn kunnen zij representatief geacht worden voor 4 van de 5 op pagina 3 genoemde categorieën.

Zo bieden de cursusresultaten de mogelijkheid een antwoord te formuleren op de vraag: zijn er kandidaten voor bijscholing tot docent/begeleider popmuziek?

Dankzij het feit dat sommige deelnemers aan de experimentele cursus zelf al werkzaam zijn op verschillende plaatsen in het werkveld, is het daarnaast mogelijk geworden een begin te maken met het inventariseren van de eisen die op verschillende plaatsen in het werkveld aan docenten/begeleiders gesteld moeten kunnen worden en kan de noodzaak tot nader onderzoek van het werkveld en de aldaar te stellen eisen onderbouwd worden.

Tenslotte is er de beoordeling door de deelnemers en de cursusleiding van het leerplan en de lesopzet van de cursus, alsmede van de wijze van aanbieden daarvan. Deze beoordeling biedt de gelegenheid tot het trekken van globale conclusies en het formuleren van een aantal wenselijkheden. Deze laatsten zullen als aanbevelingen worden opgevoerd.

3. DE CURSUSLEIDING EN DE DOCENTEN

Aan de totstandkoming van het voorlopige leerplan, het leerplan, de lesopzet en de realisering van de Experimentele (applicatie-) Cursus Popmuziekdocent (voor het gemak verder ook te noemen: de cursus) is gewerkt door wat na afloop van één en ander genoemd mag worden een team van 5 personen. Nadat alle vijf hun inbreng in leerplan en lesopzet hadden gehad was de rolverdeling tijdens de cursus als volgt:

Ellert Kramer verzorgde het onderdeel muziektheorie. Hij is docent Algemene Theoretische Vorming Lichte Muziek aan het Rotterdams Conservatorium. Daar geeft hij Popmuziek-analyse, Harmonieleer en Solfège. Hij heeft een jarenlange ervaring als muzikant.

Johan de Poel gaf algemene en specifieke praktijkinformatie. Hij is coördinator van de afdeling Lichte Muziek van de Nijmeegse Muziekschool, een afdeling met inmiddels maar liefst 12 docenten popmuziek: uitzonderlijk in Nederland. Daarenboven is hij een nog steeds actief popmuzikant.

Bert Blanken en Paul Evers begeleiden al tien jaar de popworkshops van de Stichting CREA, de Culturele Organisatie van de Universiteit van Amsterdam. Beiden zijn ook journalist. Zij verzorgden tevens de evaluaties en de verslaggeving van de cursus.

Michiel van 't Hof garandeerde, als medewerker van de Stichting Popmuziek Nederland, de organisatorische en materiële voortgang van de cursus, de cursusleiding en de cursisten.

Voor specifieke onderdelen in de cursus werden specialisten aangetrokken. Hun bijdragen worden beschreven in het leerplan van de cursus, zoals dat in de navolgende pagina's kort wordt weergegeven.

4. DE EXPERIMENTELE CURSUS

Het volledige leerplan en de volledige lesopzet van de Experimentele Cursus zijn bijgevoegd (bijlage A1 en A2). In grote lijnen bestonden de 11 cursusdagen uit drie delen die, waar mogelijk, op een logische manier in elkaar overgingen. Bijvoorbeeld: de vier ochtenden theorie/analyse van een bepaalde muziekstijl werden 's middags gevolgd door het zelf spelen van de betreffende stijl door de deelnemers. Als derde onderdeel volgde steevast de evaluatie. Daarin kwam het nut van de bijeenkomst van die dag voor ieder van de deelnemers aan de orde, voor wat betreft onderwerp, wijze van aanbieden, hoeveelheid, peil en diepgang. Met een korte samenvatting van het gebodene zag de cursus er als volgt uit:

Bijeenkomst:

31 maart Intake

De 26 aan de hand van de aanmeldingsformulieren geselecteerde kandidaten moesten voorspelen in verschillende bezettingen. Zo maakten zij al spelend kennis met een aantal facetten die bij het in groepsverband functioneren van hun toekomstige leerlingen aan de orde komen, zoals kennis, kunde, smaak, eigen ideeën en p-faktor.

Op deze punten, alsmede aan de hand van een muziektheoretische- en een repertoiretest werden zij vervolgens zelf beoordeeld. (Bijlage C en D).

7 april Demonstratie Basisinstrumentarium en lezing

Aan de hand van een historisch overzicht van een aantal popmuziekstijlen werden de ontwikkeling van de popmuziek alsook het specifieke pop-instrumentarium en het gebruik daarvan gedemonstreerd door de groep Jukebox Special onder leiding van Johan de Poel. Hij hield vervolgens een lezing over programmatistische en organisatorische aspecten van het popmuziekonderwijs, zoals dat aan de Nijmeegse Muziekschool gegeven wordt. (Bijlage E)

14,15, Popanalyse Blues, Rock & Roll, Gospel, Soul, Funk,
19 april New Wave.

Aan de hand van het beluisteren en analyseren van muziekvoorbeelden werden via het registreren van onder andere vormschema, accordschema, riffs, blue notes, ritme, ostinaatmelodieën, genres afgebakend en gekenmerkt. De stijl van de dag werd middels het in groepsverband spelen door de deelnemers, rekening houdende met het zojuist geleerde, geoefend. (Bijlage F)

- 6 mei Popanalyse Reggae, Begeleiden van een Gevorderden-groep leerlingen van de Nijmeegse Muziekschool
Verskil met de drie voorafgaande bijeenkomsten was dat de deelnemers na de analyse niet zelf reggae speelden, maar deze zojuist geanalyseerde muziekstijl moesten overbrengen op popmuzieklerlingen, te weten een gevorderdengroep.
- 12 mei Afronden Popanalyse, Begeleiden van een Beginners-groep leerlingen van de Nijmeegse Muziekschool
Docent Ellert Kramer zette de elementen uit de eerste vier analyse-bijeenkomsten nog eens op een rijtje en benadrukte de algemene toepasbaarheid van analyse (Bijlage G). Vervolgens moest een aantal deelnemers, met het geleerde in het achterhoofd, een beginnersgroep leerlingen begeleiden. Geen stijl overbrengen, deze keer, maar proberen aan te sluiten bij hetgeen waar de beginnersgroep mee bezig was.
- 19 mei Compositiepraktijk, Studiogebruik
Hoe maakt een muzikant een nummer? Jan Rot demonstreerde het met zijn eigen werkje So Many Tears. Hij studeerde het vervolgens met de deelnemers in. Synthese van inmiddels uit de popanalyse bekende elementen. Het nummer werd daarna in de studio op band opgenomen. Kennismaking met het gebruik van meersporentechniek.
- 26 mei Begeleidingspraktijk Eenmalige Workshops
Reproductie van een praktijksituatie. Hoe springt routinier Hans Dulfer als workshopleider met een voor hem tot het moment van aanvang onbekende groep om? Onbekendqua niveau, omvang en samenstelling. Antwoord: autoritair, hetgeen door de groep (deelnemers) zonder meer geaccepteerd werd dankzij de vanzelfsprekende en overtuigende manier van optreden van Dulfer.
- 2 juni Begeleidingspraktijk Langlopende Workshops
Twee groepen van CREA toonden zich bereid te demonstreren hoe een groep eruit kan zien na een jaar begeleid te zijn door een docent/begeleider popmuziek. De deelnemers moesten een diagnose van de groepen maken die vervolgens met de groepen zelf werd doorgesproken.

3 juni Juridische en Fiskale schets van het Werkveld,
Slotevaluatie

Een belangrijk doel van popmuziekonderwijs is om de leerlingen in diverse combinaties zelfstandig te leren opereren in het popcircuit. De docent/begeleider popmuziek zal in dat circuit dan ook de weg moeten weten. Terzake deskundige gasten gaven informatie. Met: Huub de Graaff, Johan de Poel, Hans van den Burg, Gerrit Prinsen en Michiel van 't Hof. Daarna een uitvoerige slotevaluatie(zie bijlage H).

5. EVALUATIE

5.1. Overzicht besteding uren Experimentele Cursus:

De cursus besloeg 11 dagen. Een cursusdag begon om 11.00 uur en eindigde om ongeveer 17.00 uur, vaak om 17.30 en soms om 18.00 uur. Af en toe werd een uur pauze ingelast, vaak een half uur en soms was er helemaal geen pauze. Het aantal "effectieve" uren bedroeg daardoor 62.15'. Die werden besteed aan:

	<u>Reël:</u>	<u>%</u>	<u>Lesopzet:</u>	<u>%</u>
Introductie, Toelichting procedure:	2	3	2.30'	4
Tests	1.15'	2		
Informatie/theorie	18.15'	29	17	27
Spelen	11.30'	18	6	10
Begeleiden	10.30'	17	10	16
Opnemen	2	3	2	3
Nabespreken	16.45	27	24.45'	40
	+ _____		+ _____	
	62.15'		62.15'	

De categorieën "Spelen", "Begeleiden" en "Opnemen" lopen door elkaar. Bijvoorbeeld "Spelen onder Begeleiding" en "Opnemen wat Gespeeld wordt".

In de oorspronkelijke Lesopzet is sprake van 12 bijeenkomsten. Dit zijn er 11 geworden in verband met het gegeven dat Pinksteren zo viel dat volgens de aanvankelijke planning de periode tussen de één na laatste en de laatste bijeenkomst (evaluatie van het geheel) onaanvaardbaar lang dreigde te worden. De oplossing werd gevonden door de elfde en twaalfde dag "in elkaar te schuiven". 's Ochtends informatie over het pop-circuit, 's middags evaluatie van de ochtend en van de hele cursus.

Het totaal effectieve uren blijkt tot op de minuut nauwkeurig zoveel te zijn als het geplande aantal uren in de oorspronkelijke lesopzet. En dat terwijl dus één bijeenkomst vervallen is. Dit is te toevallig om verzonnen te zijn. De verklaring moet gevonden worden in het feit dat de nabesprekingen zo lang duurden als nodig was, hetgeen meer tijd in beslag nam dan was voorzien, dat die ene bijeenkomst verviel en dat er al spoedig tijdens de cursus behoefte bleek aan uitbreiding van het onderdeel "Spelen". De (vele) uren "informeel nabespreken" aan de bar en in

het café zijn in geen van beide staatjes opgenomen, maar inhoudelijke uitkomsten ervan zijn wel in het logboek terug te vinden.

Bij een interpretatie van de getallen moet verder rekening gehouden worden met het feit dat bij "Nabespreken" inbegrepen is:

- nabespreken van het aangeboden programma op de dag van nabespreking (op de materie zelf ingaan)
- nabespreken van het verloop van de cursus, de wijze van aanbieden van de verschillende onderdelen, de wenselijkheid ervan en pogingen de onderhavige Experimentele Cursus te projecteren naar een definitievere bijscholingscursus en de lespraktijk.

In een toekomstige bijscholingscursus laat het zich aanzien dat de tweede variant van nabespreken aanzienlijk minder tijd in beslag zal hoeven te nemen, waardoor het aandeel van het onderdeel Nabespreken veel korter (de helft ongeveer) zal kunnen zijn. Veel onderdelen uit de Experimentele Workshop zijn op exemplarische wijze aangeboden met de bedoeling de rechtvaardiging van hun opname in het leerplan te checken. Vooralsnog is niet gebleken dat onderdelen ten onrechte in de lesopzet zijn opgenomen. Dit betekent dat er voor de toekomst veeleer gedacht moet worden aan uitbreiding van de tijd besteed aan verschillende onderdelen dan aan schrappen van onderdelen. Verhoudingsgewijs zal het aandeel "Naspreken" dan nog verder kunnen inkrimpen.

Laten we "Nabespreken" nu verder buiten beschouwing, dan blijven 6 categorieën over.

Introductie, toelichting-procedure en Tests kunnen beschouwd worden als voorafgaand aan de cursus. Doel ervan voor Het Experiment was: het selecteren van deelnemers die samen een goede indruk geven van potentiële kandidaten uit zo veel mogelijk hoeken van het werkveld van popmuziekdocenten en begeleiders.

Deze hoeken waren: muziekscholen, jongerencentra, creativiteitscentra, open avonden, workshops, buurtcentra, privé lespraktijken en combinaties daarvan. De ontplooiende activiteiten aldaar variëren van individuele lessen geven (klassiek, licht, jazz en pop), secties instrumenten begeleiden (blazers-workshops), ensemble-lessen klassiek en pop geven en popgroepen begeleiden.

Voor het Experiment richtte de selectie zich verder op de mogelijkheid de deelnemers in twee speelbare formaties te laten opereren. Dit betekent bijvoorbeeld dat niet alle deelnemers gitarist moesten zijn. Globaal is gestreefd naar 2 drummers, 4 gitaristen, twee basgitaristen, twee zangers, twee toetsenisten en 4 blazers. Multi-instrumentalisten geven een selectie-comité enige lucht. Zo kon het dan ook gebeuren dat een van huis uit gitarist tijdens Het Experiment vooral als bassist optrad. Vast proberen te

houden aan het criterium "speelbare groepen" kan tot problemen leiden. Een selectiedoel als het toelaten van deelnemers wier curricula vitae er op wijzen dat zij qua motivatie en didactische capaciteiten geschikt zijn voor bijscholing kan erdoor geblokkeerd worden: "jammer, hij lijkt geschikt, maar we hebben al twee drummers". Dit geldt overigens alleen als het de bedoeling is alle deelnemers evenzeer en gelijktijdig aan alle cursus-onderdelen te laten deelnemen.

Tezijnertijd verdient het aanbeveling de selectiecriteria te relateren aan de dan gestelde leerdoelen. Beoordeeld zal moeten worden hoe zwaar dan het gedurende het Experiment bevestigde vermoeden van een inspirerende werking van qua achtergrond zeer uiteenlopende cursisten op elkaar weegt tegenover het eveneens bevestigde vermoeden dat het tempo van de cursus afstemmen op de minst gevorderde deelnemer na enige tijd tot irritatie bij de meer gevorderden leidt en vice versa. Met andere woorden: een didactisch genie dat niet kan spelen al te lang bij een piccolo muzikant zonder didactische ervaring; 't is even leuk en wederzijds bevruchtend en vervolgens flippen beiden. De gedachte aan voor sub-leerdoelen afzonderlijk samen te stellen groepen dringt zich op.

Het onderdeel "Opnemen" komt in bovenstaande staatjes als afzonderlijk onderdeel voor. Het zou verdeeld kunnen worden over de categorieën "Spelen" en "Informatie/theorie". Dat gedaan hebbende vertoont het hart van de Experimentele Cursus 3 componenten:

- A : Informatie/theorie (wordt dan 30,5%)
- B : Spelen (wordt dan 19,5%)
- C : Begeleiden (blijft 17%).

5.1.1. A: Informatie en theorie omvatte:

- Demonstratie van basis pop instrumentarium, installatie, randapparatuur en het aangeven van historische ontwikkelingen daarin, alsmede het aangeven van de gebruikswaarde ervan in een lessituatie (1 ochtend en 1 middag). Het verband tussen ontwikkelingen in de popmuziek en in de ontwikkeling van apparatuur en instrumentarium werd geïllustreerd, doordat de groep Juxebox Special een aantal nummers uit verschillende stijlen speelde en de toelichting gaf aan de hand daarvan.
- Analyse van Blues tot en Rock & Roll; Gospel - Soul - Funk; New Wave; Reggae en "Afronding Analyse" (6 dagdelen). Ellert Kramer lichtte structuur, opbouw en een aantal stijlkenmerken van verschillende stijlen toe aan de hand van geluidsvoorbeelden en genoteerde voorbeelden. Tijdens de afronding zette hij de elementen uit de voorafgaande bijeenkomsten op een rijtje en bena-

drukte de algemene toepasbaarheid van het analyseren van muziek.

Een huiswerk-opdracht luidde: analyseer een nummer dusdanig dat je het met een groep kan instuderen. Hier werd één dagdeel aan besteed.

- Songwriten/componeren met songwriter/componist Jan Rot (twee dagdelen, inclusief opnamen). Jan demonstreerde hoe hij zijn nummer "So Many Tears" gemaakt heeft. Het waarom van de noten, de accorden, de melodie, de tekst, de instrumentatie, de mix.
- Juridische, fiscale, organisatorische problemen in het circuit.
(1 dagdeel) Deskundigen gaven informatie over contracten en contacten. Arbeidsverhoudingen tussen podiumbeheerders en muzikanten, oefenruimteproblematiek en wat er aan gedaan kan worden, instellingen die aspirant-bandjes van nut kunnen zijn en die docenten dus moeten kennen.

5.1.2. B: Spelen gebeurde:

- Als onderdeel van de Intake;
- Als praktisch vervolg op de Analyse van de verschillende stijlen;
- Tijdens het uitwerken van de huiswerk-opdracht om een nummer zodanig te analyseren dat het met een groep ingestudeerd zou kunnen worden. De groep bestond uit deelnemers;
- Tijdens het instuderen en opnemen van "So Many Tears" van Jan Rot;
- Onder (bege-)leiding van Hans Dulfer werden zeven stukken uit zijn eigen repertoire ingestudeerd met alle deelnemers;
- Spelen aan het begin van een bijeenkomst. Suggestie van de deelnemers "om een beetje los te komen";
- Zomaar, in pauzes en na afloop.

5.1.3. C: Begeleiden en begeleid worden gebeurde:

- In de vorm van observeren en commentaar geven tijdens het spelen als praktisch vervolg op de analyse. Observeren en spelen werd afgewisseld.
- Het instuderen van de analyse-huiswerk-opdracht. Steeds één deelnemer begeleidde een groepje mede-cursisten, het groepje werd begeleid en de ervaringen werden uitgewisseld;
- Alle deelnemers werden begeleid door Hans Dulfer. Hoe pakt hij het geven van een eenmalige workshop aan en hoe voelt dat voor de deelnemers?

- Het instuderen van het nummer "So Many Tears" met Jan Rot kan opgevat worden als een autoritaire manier van begeleiden. Hij was immers de enige die precies wist wat er moest gebeuren en zorgde er vervolgens voor dat het gebeurde;
- Twee deelnemers met ieder twee secundanten begeleidden een groep gevorderden van de Nijmeegse muziekschool. De toekijkers gaven commentaar;
- Idem met een groep beginners uit Nijmegen;
- Twee groepen van CREA speelden voor. De deelnemers moesten proberen een "diagnose" van de groepen te geven en ze van nuttige suggesties te voorzien.

5.2. Opmerkingen:

Het is ondoenlijk om precieze scheidslijnen tussen de verschillende onderdelen te trekken. Dit zou zelfs ongewenst zijn. Alle onderdelen zijn immers in deze opzet opgenomen met als doel te testen op welke wijze ze aangeboden moeten worden om optimaal van nut te kunnen zijn in een toekomstige overdrachtssituatie van deelnemers. "Spelen" is niet in de eerste plaats opgenomen om de deelnemers beter te leren spelen. Wel omdat een cursus popmuziek-docent die puur theoretisch is ongeloofwaardig is, omdat theorie alleen uit een boekje en met een schoolbord niet beklijft (het onvermogen van conservatorium-afgestudeerden om hun theoretische kennis nu nog toe te passen bevestigt dit) en juist omdat terwijl de één speelt de ander daardoor de gelegenheid heeft die één te begeleiden. En daar ging het om.

Het zou zeer wel denkbaar geweest zijn om (een deel van) het onderdeel Evaluatie onder te brengen bij Informatie/theorie. De Evaluaties zijn er steeds op gericht geweest om het lesaanbod van een bijeenkomst zoveel mogelijk te vertalen naar de (toekomstige) lespraktijk van de deelnemers.

Verhalen uit de praktijk, inventariseren van voorkomende problemen en uitwisselen van bewezen en mogelijk succesvolle oplossingen daarvoor vormden een wezenlijk onderdeel van de Experimentele Cursus.

Cursisten met, zoals in deze cursus, zeer uitlopende praktijk-ervaring en ervaringen kunnen dan de evaluaties bijzonder levendig en informatief maken. In hoeverre tips uit club- en buurthuiswereld toepasbaar zijn in een muziekschool is een vraag die uit contacten met de deelnemers in de toekomst beantwoord moet worden.

De vraag per onderdeel: was het genoeg? kan op twee manieren beantwoord worden. De eerste manier is categorisch en kort: nee, het was niet genoeg. De verklaring zit hem in de opzet van Het Experiment. Er is gestreefd naar volledigheid voor wat betreft de spreiding van de onderdelen. Dat is grotendeels gelukt; deelnemers noch docenten hebben

onderdelen gemist. Per onderdeel is niet gestreefd naar volledigheid. De vraag luidde: hoeveel belangstelling voor- en kennis van de verschillende onderdelen uit het lesaanbod bestaat er bij de deelnemers, die geselecteerd zijn juist ook op grond van hun uiteenlopende achtergronden. De tweede manier van beantwoorden is dan ook genuanceerder, namelijk per onderdeel per deelnemer. Op het punt van belangstelling voor de verschillende onderdelen bieden de ingevulde enquête-formulieren inzicht ("Over het nut van muziek-theorie" en "over het hele", zie bijlage I). Deze formulieren in combinatie met de beoordeling van de deelnemers door de docenten en de uitslag van de test tijdens de Intake biedt inzicht in de bagage die de deelnemers op het gebied van kennis met zich meedragen. Speelvaardigheid en speelervaring zijn door de docenten, uiteraard subjectief, maar gezien de eenduidigheid wel betrouwbaar, te beoordelen. Hetzelfde geldt voor de zogenaamde p-factor, die voor een belangrijk deel bepalend is voor de mate waarin een deelnemer geacht wordt met groepen pupillen overweg te kunnen. Op deze wijze is een profiel van iedere deelnemer te schetsen (zie uitklapvel achterin verslag). Geheel volgens verwachting bieden al deze profielen een verschillende aanblik. Nu zou het eenvoudigste zijn een standaard-profiel "docent popmuziek" te ontwerpen, alle deelnemersprofielen er overheen te leggen en hups: per deelnemer is de omvang van zijn behoefte aan bijscholing zichtbaar. Het betreft uitdrukkelijk bijscholing, alle deelnemers worden dus geacht al iets te kunnen en te weten, maar allemaal iets verschillends en dus verschilt de behoefte aan bijscholing per deelnemer. Zo'n standaardprofiel "docent popmuziek" schetsen brengt ons terug bij de vraag: was het genoeg? Genoeg voor wat? is de vraag die dan óók beantwoord zal moeten worden. Inventarisatie van de achtergronden van de deelnemers levert op dat het werkveld voor popmuziekdocenten zeer uiteenlopend is. Absolute beginners in clubhuizen in sociaal gedepriveerde wijken van grote steden, gevorderden in middelgrote muziekscholen, routiniers op herhaling, zij stellen verschillende eisen aan begeleiding en dus aan het pakket kennis en vaardigheden waarover hun begeleider dient te beschikken. Het schetsen van een maximumprofiel is betrekkelijk eenvoudig: een begeleider dient dan alle onderdelen uit Het Experiment tenminste goed te beheersen: een Ellert Kramer voor wat betreft theorie, met een jarenlange speelervaring in verschillende groepen die alle voorkomende stijlen op hoog niveau op alle soorten podia gespeeld heeft en bovendien gezegend is met een hoogwaardige multifunctionele p-factor, stalen zenuwen en een uitmuntende gezondheid.

De begeleider die aan dit profiel beantwoordt zal niet voor verrassingen komen te staan. Dit kan evenwel ook voorkomen worden door de verschillende werksituaties te inventariseren en per situatie een standaardprofiel te

maken. "In een clubhuis wordt dit en dat van een begeleider gevraagd als hij met beginners werkt, daartoe moet hij zus en zo weten en kunnen en daartoe moet hij, omdat hij sommige dingen al kan of weet vervolgens X en Y bijspijkeren".

Voor muziekscholen en workshops geldt hetzelfde.

Zo ontstaan vanuit verschillende profielen bijscholingsroutes die langs verschillende vergezichten voeren en op verschillende toppen eindigen. Deelnemersprofielen gelegd over deze standaard- profielen kunnen per deelnemer tot verschillende conclusies leiden. Bijvoorbeeld: geschikt om in een muziekschool te werken, maar voor clubhuiswerk bijscholen op de punten die en die. En vice versa.

Bij het schetsen van welk profiel dan ook gaan we er overigens vanuit dat de bijscholing zich zal richten op het gaan (bege-)leiden van groepen. En dus niet -althans niet in de eerste plaats- op het lesgeven aan individuen. Vervolgens kun je je nog afvragen of een instelling altijd behoefte heeft aan én persoon die aan het profiel beantwoordt of dat een team(pje) van meerdere personen met verschillende kwaliteiten dat er aan beantwoordt van evenveel nut kan zijn. Daarbij zijn niet alleen verschillen tussen Het sociaal cultureel werk en De muziekschool van belang voor het schetsen van een profiel. Het ene clubhuis is het andere niet en ook geen twee muziekscholen zijn hetzelfde. Zo kan een grote muziekschool met 10 docenten popmuziek een specialist erbij soms heel goed gebruiken, terwijl voor pionierswerk als eenling aan een achterdochtige streekmuziekschool kwaliteiten als generalist meer van dienst zouden kunnen zijn.

5.3. De deelnemers, nadere kennismaking

In de inleiding is beschreven op welke wijze uit de 98 reacties op de advertentie die kandidaten opriep om deel te nemen aan de Experimentele Cursus Popmuziek-docent eerst 26 kandidaten geselecteerd zijn en uit die 26 vervolgens 16 om daadwerkelijk aan het experiment deel te nemen. Van die 16 vielen er alsnog 2 af, zodat uiteindelijk met 14 deelnemers aan het experiment begonnen werd. Deze 14 deelnemers zouden als gevolg van het hanteren van de intake-criteria:

- speelvaardigheid (zodanig dat twee werkbare groepen geformeerd kunnen worden die niet van hetzelfde niveau hoeven te zijn);
- spreiding over de binnen de popmuziek meest voorkomende instrumenten (zodanig dat die twee groepen geformeerd kunnen worden);
- zo gevarieerd mogelijke muzikale achtergrond (met dien verstande dat de categorie "noch popmuzikant, noch docent" buiten de selectie gelaten is);

een gemêleerd gezelschap moeten vormen. Het afwerken van het cursusprogramma moest duidelijk maken hoe gemêleerd precies. Naarmate de cursusleiding beter inzicht verkreeg in de achtergronden, werksituaties, motivaties, capaciteiten en p-factoren van de 14 deelnemers, zou het vervolgens mogelijk worden hun reacties op het aangeboden programma in een to-the-point-perspectief te zetten. Daarmee zou een begin gemaakt kunnen worden met het beoordelen van het voorlopige leerplan en van de voorlopige lesopzet.

De Experimentele Cursus is dan ook van vitaal belang om het oordeel van de deelnemers over leerplan en lesopzet naar waarde te kunnen schatten. Daarbij kan een goed zicht op deze 14 deelnemers, op deze wijze geselecteerd, een indicatie bieden voor het bij de eerste 98 kandidaten en daarmee weer voor het in den lande aanwezige potentiëel bijscholings-geschikten. Als er bij deze 14 deelnemers sprake is van individuen die geschikt zijn voor

- bijscholing tot begeleider popmuziek in een clubhuis,
 - bijscholing tot docent/begeleider popmuziek in een muziekschool,
 - geen enkele vorm van welk type bijscholing dan ook
 - ogenblikkelijke benoeming in clubhuis of muziekschool,
- dan is er reden om aan te nemen dat van ieder type individu er in den lande een contingent soortgenoten te vinden is.

5.3.1. De veertien

Na de vierde bijeenkomst waren er nog maar 13 deelnemers. Ypsilon was ziek geworden en is niet meer teruggekomen. Zijn aanmeldingsformulier, de beide tests en de eerste vier bijeenkomsten bieden evenwel voldoende aanknopingspunten om zijn mate van geschiktheid voor bijscholing te beoordelen. De doorslaggevende overweging om hem aan de cursus te laten deelnemen was geweest dat hij drums bespeelt en de twee drumplaatsen in de cursus het moeilijkst te bemannen bleken. Van de 10 aanmelders met drums als hoofdinstrument had één schoolmuziek B gedaan en één was vierdejaars conservatorium Lichte Muziek in Rotterdam. Eén van deze twee moest volgens het achtergrond-spreidingscriterium deelnemen.

Van de resterende 8 kandidaten hadden de docenten unaniem een voorkeur voor kandidaat nr. 77. Eén docent had nr. 76 als reserve genoemd en toen nr. 77 zich terugtrok, kwam dus nr. 76 in aanmerking: Ypsilon. Een eerste kanttekening van de docenten was al meteen dat hij erg jong is: 21. De drie belangrijkste ingrediënten van de cursus zouden zijn: theorie, spelen en begeleiden. Ypsilon had, blijkens zijn inschrijfformulier, geen muzikale opleiding gevolgd en zou het dus moeten hebben van speel- en begeleidings ervaring. Die konden de docenten zich bij een eenentwintigjarige niet als royaal aanwezig voorstellen. De eerste vier bijeenkomsten bevestigden deze veronderstelling. Aan de hand van de ontwikkelingen rond Ypsilon kan de beoordeling van de deelnemers aan de experimentele cursus verduidelijkt worden (zie ook de uitklapbare pagina's achterin het verslag).

5.4. Beoordelingsschema deelnemers aan de experimentele cursus

In Tabel I zijn de cursisten gerangschikt naar het al dan niet gevolgd hebben van enigerlei vorm van muzikale opleiding, van Conservatorium B tot en met Niets. Ypsilon vulde "geen" in en dus staat hij onderaan in tabel I.

Tabel Ia laat de volgorde van deelnemers zien, zoals zij scoorden in de muziektheoretische test tijdens de intake. Ook hier staat Ypsilon vrijwel onderaan. Ypsilon heeft blijkbaar niet op eigen houtje zijn kennis van muziektheorie opgevijseld, zoals bijvoorbeeld Gamma. Gamma heeft geen formele muzikale opleiding genoten, maar scoort wèl hoog bij de muziektheoretische test. Het omgekeerde komt ook voor.

Thau heeft conservatorium B gedaan, maar scoort beroerd tijdens de test. Beta heeft daarentegen conservatorium B en hij scoort hoog in de test.

Tabel I	Tabel Ia		
Indeling deelnemers naar :			
<u>Muzikale Opleiding</u>	<u>Gemeten Muziektheoretische Kennis</u>		
		<u>Punten:</u>	<u>H/M/L:</u>
Conservatorium B....Thèta	Alfa	20.4	4
Tau	Bèta	14.4	3
Bèta	Gamma	10.9	2
ConservatoriumAlfa	Delta	9.2	2
Delta	Epsilon	8.9	2
Conservatorium LM...Kappa	Thèta	7.8	2
Muziek Ped. Ak.....Iota	Kappa	(-)	2
Conservatorium AMV..Labda	Iota	6.6	1
Gehrels + Muziekles.Epsilon	Labda	4.6	1
Muziekles.....Sigma	Sigma	(-)	1
Niets.....Omega	Tau	2.3	0
Omikron	Omikron	1.7	0
Gamma	Ypsilon	1.7	0
Ypsilon	Omega	1.2	0
	N.B. Kappa en Sigma geschat		

In de test werd ook kennis van pop-repertoire gemeten (Tabel Ib).

Hier scoort Ypsilon middelmatig, Gamma onder het gemiddelde, Thau weer beroerd en Beta zit ook hier boven het gemiddelde.

Het vergelijken van de tabellen I, Ia en Ib maakt het duidelijk dat noch het gevolgd hebben, noch het niet gevolgd hebben van een muzikale opleiding garant staat voor het hebben van muziektheoretische kennis en vaardigheid en voor kennis van het poprepertoire.

Tabel Ib					
Indeling deelnemers naar :					
<u>Gemeten repertoire-kennis</u>					
Van de 35 muziekfragmenten hadden er					
	A)		B)		A) + B)
	Goed :	Onderlinge klassering :	Goed + deels goed :	Onderlinge klassering :	Totaal klasseringen :
Omega	22	1	26	1	2
Labda	22	1	25	2	3
Iota	21	2	25	2	4
Omikron	17	3	22	3	6
Thèta	17	3	21	4	7
Bèta	14	5	22	3	8
Delta	14	5	19	5	10
Ypsilon	16	4	17	6	10
Epsilon	8	7	17	6	13
Alfa	12	6	16	7	13
Gamma	12	6	14	8	14
Tau	7	8	13	9	17

N.B. Niet gemeten: Kappa en Sigma

Subrèsumé: Ervan uitgaande dat een docent/begeleider popmuziek dient te kunnen beschikken over kennis en vaardigheden op het gebied van muziektheorie zal de mate waarin kandidaten voor een bijscholingscursus daarover beschikken middels een test moeten worden beoordeeld, omdat het al dan niet gevolgd hebben van een (formele) muziek- (vak)opleiding geen uitsluitsel geeft omtrent het feitelijke niveau van kennis en vaardigheden op muziek-theoretisch gebied van de kandidaten.

In tabel II zijn de cursisten gerangschikt naar de mate waarin zij ervaring hebben met het begeleiden van groepen. Deze volgorde is niet spijkerhard. Eén jaar gewerkt hebben met 7 groepen onhoudbare jongeren in een clubhuis in een gedepriveerde buurt laat zich niet rechtlijnig vergelijken met het 3 jaar terzijde staan van 1 ensembleklasje van 7-jarigen in een muziekschool in een vieux- en nouveau riche gemeente. Het tot stand komen van de volgorde is dan ook mede gebeurd onder invloed van de beoordeling van de kandidaten door de cursusleiding, naar aanleiding van hun optreden tijdens de onderdelen "Groepen Begeleiden" in de cursus, het taxeren van informatie die de nabesprekingen opleverden en door het inbrengen van de p-factor.

Tabel II					
Indeling deelnemers naar :					
<u>Begeleidingservaring, gericht op popgroepjes</u>					
	<u>Bandjes:</u>	<u>Ensembles:</u>	<u>Individueel:</u>	<u>Overig:</u>	<u>H/M/L:</u>
Delta.....	paar jaar	ja		lichte muziek aan muziekschool	4
Alfa.....	3 jaar meiden- popworkshops	muziekschool	ja	20 keer andere workshops	4
Bèta.....	3 jaar		5 jaar		4
Omikron.....	1 jaar inten- sief jongeren- centrum				3
Kappa.....	1 jaar		2 jaar		3
Labda.....				7 jaar AMV-les aan kindergroepen; stafdocent AMV	2
Epsilon.....				3 jaar open avonden; blazers-workshops	1
Tau.....	beginners- groepen muziek- school	ja	12 jaar klas- siek, 5 jaar elektrisch	workshops geïmprovi- seerde muziek	1
Omega.....	incidenteel				0
Iota.....			ja		0
Gamma.....			ja		0
Thèta.....			beetje		0
Ypsilon.....			beetje		0
Sigma.....					0

Subrèsumé: de omvang van de ervaring in het begeleiden van groepen van een kandidaat is niet waterdicht te meten. Dit is niet zo erg, omdat het opdoen ervan nu juist leerdoel nummer één is.

Tabel III zet de cursisten in volgorde waar het gaat om de door hun opgegeven ervaring in het spelen in bands.

Tabel IIIa is de door de cursusleiding gecorrigeerde versie van tabel III. Die correctie was nodig, omdat iemand die twee jaar in een professionele band gespeeld heeft die drie keer per week optreedt, zelf nummers en platen maakt naar het oordeel van de cursusleiding zwaarder weegt dan iemand die 8 jaar lang 1 keer per week met vrienden op zolder covers van de Everly Brothers speelt. Ook aan zijn attitude gedurende het spelen tijdens de cursus verraadt de geroutineerde muzikant zich. Snel even bijstemmen, reageren op muzikale veranderingen in het te spelen stuk, reageren op de medemuzikanten, initiatief nemen en functioneel spelen in plaats van mooi-maar-geïsoleerd bijvoorbeeld. Alfa, met 3 jaar bandervaring in een goed draaiende vrouwenband is meer een all-round muzikante dan Labda met de door hem opgegeven 5 à 10 jaar speelervaring.

Tabel III	Tabel IIIa	
Indeling deelnemers naar :	Indeling deelnemers naar :	
<u>Jaren Bandervaring</u>	<u>Docentenbeoordeling band/speel-ervaring</u>	
		H/M/L:
Langer dan 10 jaar...Omikron	Omikron	4
Gamma	Kappa	4
Ongeveer 10 jaar.....Omega	Bèta	4
Kappa	Gamma	4
5 à 10 jaar.....Ypsilon	Omega	2
Epsilon	Delta	2
Labda	Alfa	2
4 à 5 jaar.....Delta	Epsilon	2
Bèta	Thèta	1
Ongeveer 3 jaar.....Alfa	Labda	1
Ongeveer 2 jaar.....Sigma	Iota	1
Thèta	Sigma	1
Iota	Ypsilon	1
Hoegenaand geen.....Tau	Tau	0

Subrésumé: Spelen dient onderdeel uit te maken van de intake van een begeleidingscursus docent/begeleider popmuziekdocent. Aanmeldingsformulieren kunnen slechts met een grote mate van waarschijnlijkheid uitsluitel geven over zeer veel en zeer weinig ervaring. Met name in het middengebied -een aantal jaren ervaring, korte ervaring in een professionele band en langere ervaring in een meer amateuristische band- is voorspelen onontbeerlijk om tot een realistische taxatie te komen. De balans tussen technische instrumentale vaardigheid, vindingrijkheid, routine en attitude hoeft niet in alle gevallen gelijk uit te vallen om tot eenzelfde predikaat te komen.

Tabel IV: de "over all" - tabel

De tabellen I, II en III zijn te lezen, van boven naar beneden, als van de beste kandidaat naar de slechtste. Let wel: van de daadwerkelijke deelnemers. Dus het kan best zijn dat er nòg betere en nòg slechtere kandidaten te vinden zijn.

De beste gaven we de letter H (Hoog in verhouding tot de rest). De slechtste de letter L (Laag, in verhouding tot de rest). Daartussen M (Midden), MH (tussen Hoog en Midden) en ML (tussen Laag en Midden).

Vervolgens kenden we deze 5 categorieën punten toe:

Hoog	:	4
Hoog-Midden	:	3
Midden	:	2
Laag-Midden	:	1
Laag	:	0.

De op deze wijze gescoorde punten voor Opleidingsniveau, Begeleidingservaring en Speelervaring (gecorrigeerd) tellen we bij elkaar op. Maximaal zijn dan $3 \times 4 = 12$ punten en minimaal $3 \times 0 = 0$ punten te behalen. Tabel IV laat zien wat er gebeurt als je dit sommetje voor elke deelnemer maakt en de deelnemers vervolgens op volgorde van hun puntentotaal van hoog naar laag zet.

Tabel IV				
<u>Uiteindelijke indeling deelnemers</u>				
Volgens H/M/L-indeling tabellen Ia, II, IIIa ;				
	Gemeten Muziek-theoretische kennis	Beoordeling naar Begeleidingservaring	Beoordeling naar band/ speelervaring	<u>Totaal</u>
Bèta	3	4	4	11
Alfa	4	4	2	10
Kappa	2	3	4	9
Delta	2	4	2	8
Omikron	0	3	4	7
Gamma	2	0	4	6
Epsilon	2	1	2	5
Labda	1	2	1	4
Thèta	2	0	1	3
Iota	1	0	1	2
Sigma	1	0	1	2
Omega	0	0	2	2
Ypsilon	0	0	1	1
Tau	0	1	0	1

Opgemerkt moet worden dat deze tabel IV iets laat zien over de stand van zaken ten tijde van de Intake voor de Experimentele Cursus. De ervaringen van de cursusleiding gedurende de cursus zijn gebruikt om de correcties in de scores voor Begeleidings-ervaring en Speel-ervaring aan te brengen. In dit licht gezien heeft de Experimentele Cursus voor de deelnemers geen andere functie gehad dan zich te laten testen om tot tabel IV te kunnen komen ("over onze rug", zoals één van de deelnemers terzake opmerkte).

Een kandidaat met 12 punten moet dan een hele goede kandidaat zijn. Hij moet immers in alle 3 categorieën het maximale aantal van 4 punten gescoord hebben. Met andere woorden: qua opleidingsniveau is hij zonder meer benoembaar aan een muziekschool, qua begeleidings-ervaring is hij royaal voor op zijn collega's en over het spelen in een band hoeft je hem ook niets meer te vertellen, want dat

doet hij al jaren. Zijn collega's, wellicht ten overvloedige, binnen de Experimentele Cursus. Wie weet loopt er een op alle fronten nóg begenadigder kandidaat rond die zich alleen niet heeft opgegeven voor Het Experiment. Vanuit deze puntentelling geredeneerd zijn deelnemers met een totaal van 10 punten of meer de hele goeden. Immers: $10 = 2 \times 4 + 2$ of $2 \times 3 + 4$, oftewel: op de drie belangrijkste fronten (ruim) boven het gemiddelde. Werkveldonderzoek zou uit moeten maken of een tijdens de Experimentele Cursus toegekende "4" genoeg of te weinig is.

In het geval dat zo'n "4" te weinig is zou dat met name interessant zijn voor de "vieren" die staan in de kolom "Opleidingsniveau".

Immers, gebleken is dat dit de minst betrouwbare getallen zijn. Tabel IV, ook nog gecorrigeerd naar Opleidingsniveau voor wat betreft Muziektheoretische kennis zoals gemeten met de test tijdens de Intake van de Experimentele Cursus, vertoont een ander beeld.

De volgorde van de deelnemers wordt voor Theorie:

	(I)	(II)
Alfa	4	3
Beta	3	2
Gamma	2	1
Delta	2	1
Epsilon	2	1
Theta	2	1
(Kappa)	2	1
Jota	1	1
Labda	1	0
(Sigma)	1	0
Thau	0	0
Omikron	0	0
Ypsilon	0	0
Omega	0	0

Kolom I geeft cijfers volgens het Hoog-Laag-Midden systeem.

De beste deelnemer van de 14 krijgt het maximaal aantal punten: 4. En zo naar beneden.

Kolom II geeft aan hoeveel punten de deelnemers gekregen zouden hebben als het maximum aantal punten voor de theoretische test (30) in vijfen zou zijn geknipt en vervolgens de scores van de deelnemers in deze 5 categorieën zouden zijn ondergebracht (Bijlage C). De 5 categorieën zijn dan:

30 - 24,	staat voor	4	punten
24 - 18,	" "	3	" "
18 - 12,	" "	2	" "
12 - 6,	" "	1	punt
6 - 0,	" "	0	punten.

Kappa en Sigma zijn door de cursusleiding ingeschat, omdat zij op de Intake-dag afwezig waren. In kolom I krijgt Kappa dan 2 punten en in kolom II krijgt hij 1 punt. Voor Sigma zijn de cijfers 1 resp. 0.

5.5. Toelichting overzicht deelnemers

Hier zijn alle deelnemers in kaart gebracht, zowel waar het instromingsniveau als, na de cursus, uitstromingsniveau betreft, te weten: de eigen ervaringen in de cursus naar onderdeel en het docentenoordeel.

Uit de reacties van de deelnemers op de diverse onderdelen uit de Experimentele Cursus valt een aantal voorzichtige conclusies te trekken. Ervan uitgaande dat er zich een scherp onderscheid in reacties tussen zowel docenten aan de ene en popmuzikanten aan de andere kant van de schaal zou aftekenen, moet nu geconstateerd worden dat deze verwachting zich niet zo nadrukkelijk manifesteert. Over het algemeen was men het door beide geleidingen heen roerend eens ten aanzien van het gebodene, hoewel een nadere lezing van het "eigen oordeel" in het schema, gemeten aan de eigen achtergrond, opleiding en ervaring tot een lichte aftekening kan leiden. Bijvoorbeeld: van de bovenste 6 deelnemers brachten 3 popmuzikanten met 100% speelervaring ten aanzien van het theorie-gedeelte in dat dit beslist praktijkgerichter overgebracht zou moeten worden. 2 Docenten daarentegen meenden dat de theoretische lesstof meer gericht zou moeten zijn op de lespraktijk.

5.5.1. Het **opleidingsniveau** blijkt niet zoveel te zeggen over de gemeten kennis van zaken (zie Tabel I). Anderzijds blijkt het spelniveau bij een popmuzikant niet per definitie hoger te liggen.

5.5.2. Theorie:

Over het algemeen blijkt er een aanwijsbare behoefte te bestaan aan theoretische kennis. Dit omdat mensen met een theoretische opleiding veelal een aansluiting met de praktijk missen en mensen zonder een theoretische opleiding gewoon alles missen, als zij zich de benodigde theorie niet in de praktijk hebben eigen gemaakt.

Deze behoefte wordt vrij algemeen als "geen behoefte aan geïsoleerde theorie" geformuleerd. Inhoudelijk: met name de "werkers in het veld" vinden dat de theoretische lesstof gericht zou moeten zijn op de lespraktijk, terwijl ook de popmuzikant van mening is dat een paraplu-kennis als een sporthal niet noodzakelijk is. Vormtechnisch: de aangeboden lesstof zou gekoppeld moeten worden aan de praktijk van het zelf-spelen en de "relevante poppraktijk". In het licht daarvan wordt het deels op papier stellen van het aangebodene als efficiënt ervaren.

RESUMEREND THEORIE: De deelnemers zijn van mening dat toepasbare theorie in de cursus moet, maar dan wel efficiënt aangeboden.

5.5.3. Begeleiden

De overgrote meerderheid der deelnemers zou graag meer aandacht besteed willen zien aan het hoe en waarom van het begeleiden van groepen, kortom het "groepsgebeuren".

Dit onderdeel werd zeer positief gewaardeerd: het begeleiden van groepen in oefensituaties, groepsdynamica, verhalen uit de praktijk, het opdoen van stimulerende contacten etc. De vorm en mate waarin het onderdeel Begeleiden zou moeten worden gedoceerd, verdient nader onderzoek.

5.5.4. Spelen

Gaandeweg is duidelijk geworden dat dit niet een op zichzelf staand onderdeel moet zijn, maar als kapstok moet dienen voor de overige categorieën, te weten "Theorie" en "Begeleiden".

Een cursus zonder het praktisch zèlf-spelen is ondenkbaar gebleken. Ook met betrekking tot specifieke eisen en wensen van de deelnemers, zoals meer aandacht voor PA-techniek, effectapparatuur en "sound" zou in dit spel-element rekening gehouden moeten worden.

5.5.5. Vervolg

Een groot aantal deelnemers, vooral die met een opleiding, pleiten voor een gedifferentieerde lesopzet, afhankelijk van -en aan te passen aan- de eigen ambitie en achtergrond.

Er zou nagedacht moeten worden over de vraag welke onderdelen en voor wie apart zouden moeten worden aangeboden. Een standaardprogramma met vertakkingen zou een ander model kunnen opleveren.

6. CONCLUSIES

Afgaande op de tabellen I t/m IV en wat blijkt uit een onderlinge vergelijking ervan en afgaande op de reacties van de deelnemers en van de docenten op de Experimentele Cursus, kan het volgende geconcludeerd worden:

- I Er bestaat behoefte aan bijscholing/applicatie ten behoeve van docenten en begeleiders popmuziek.
- II Deelnemers hieraan zijn te verwachten onder muziekschooldocenten met affiniteit voor popmuziek en onder ervaren popmuzikanten met affiniteit voor lesgeven/begeleiden.
- III Een docent/begeleider dient zelf een goed muzikant te zijn. Hij dient de voor popmuziek relevante muziektheorie te beheersen.
Hij moet de didaktische vaardigheden bezitten om mensen relevante theorie over te dragen en samen te leren spelen. Tenslotte moet hij vanuit zijn vertrouwdheid met de popwereld in staat zijn cursisten hierin op weg te helpen.
- IV Bij de deelnemers aan de Experimentele Cursus waren de capaciteiten op deze drie terreinen in zeer uiteenlopende mate aanwezig. Anders gezegd: geen twee deelnemers hadden hetzelfde profiel (zie overzicht deelnemers).
- V
 - a. Het gevolgd hebben van een muziekvakopleiding biedt geen garantie voor een theoretische ondergrond die voldoende relevant is voor popmuziek;
 - b. Het uitsluitend speelervaring hebben (geen muziekvakopleiding) hoeft niet te betekenen dat muziektheoretische ondergrond ontbreekt;
 - c. Het aantal jaren speelervaring biedt geen garantie voor het toekennen voor het predikaat "ervaren muzikant" (zie overzicht tabellen).
- VI Speelvaardigheid en bandervaring zijn voorwaarden om aan een applicatiecursus deel te kunnen nemen. Muziektheoretische kennis en Groepen begeleiden zijn leerdoelen.

7. AANBEVELINGEN

- I De thans gevormde gedachten over inhoud van en kader waarbinnen de bijscholing/applicatie zou kunnen plaatsvinden, dienen nader te worden uitgewerkt.
- II Een werkveldonderzoek in aansluiting op ter zake reeds verricht onderzoek, op muziekscholen en instellingen van sociaal-cultureel werk, is noodzakelijk om eindtermen voor de bijscholings/applicatiecursussen verder te kunnen uitwerken.
- III Aan een bijscholings/applicatiecursus dient een toelatingstest vooraf te gaan, waarin speelvaardigheid en muzikantschap doorslaggevend dienen te zijn voor toelating. Ook dient de test een indicatie te geven van de aanwezige kennis van muziektheorie en de mate van geschiktheid voor groepenbegeleiding. Op deze wijze moet het mogelijk zijn om de duur van de cursus beperkt te houden.
- IV Er moet worden gestreefd naar een bijscholings/applicatiecursus die de individuele deelnemers in de gelegenheid stelt hun individuele behoefte aan bijscholing op het gebied van muziektheorie en het begeleiden van groepen te bevredigen. De bijscholings/applicatiecursussen dienen voor de daarvoor naar het oordeel van de cursusleiding in aanmerking komende cursisten de mogelijkheid te bieden een deelpakket te volgen. Het voorgaande laat onverlet dat de cursist op het geëigende moment voldoet aan de eindtermen (modulen systeem).
- V De bijscholings/applicatiecursussen zullen moeten worden aangeboden in een vorm die direkt aansluit bij de speel-lespraktijken van de cursisten.

VI De commissie heeft zich niet in de eerste plaats verdiept in de mogelijkheden voor een meer structurele opleiding. Nochtans wil zij op het volgende wijzen:

Ook dan zal het nodig zijn om een aantal randvoorwaarden te formeren, betrekking hebbende op

- de manier waarop de docenten worden ingezet
- de zelfwerkzaamheid van de studenten
- de specifieke begeleidingsaspecten van studenten popmuziek
- de specifieke stage-aspecten van studenten popmuziek.

Verder voorziet de commissie dat in meerdere mate nog dan bij de bijscholings/applicatiecursussen rekening moet worden gehouden met de dynamiserende invloed, die vanuit een longitudinale opleiding op de beroepspraktijk van popmusici (zowel uitvoerend als docerend) mag worden verwacht.

OVERZICHT TABELLEN

Indeling deelnemers naar:

Muzikale Opleiding	Gemeten Muziektheoretische Kennis		Gemeten repertoire-kennis				Jaren Bandervaring	Docentenbeoordeling band/speel-ervaring	
	Punten:	H/M/L:	Van de 35 muziekfragmenten hadden er		A) + B)			H/M/L:	
Conservatorium B...Thèta	Alfa	20.4	4				Langer dan 10 jaar...Omikron	Omikron	4
Tau	Bèta	14.4	3				Gamma	Kappa	4
Bèta	Gamma	10.9	2				Ongeveer 10 jaar...Omega	Bèta	4
ConservatoriumAlfa	Delta	9.2	2				Kappa	Gamma	4
Delta	Epsilon	8.9	2				5 à 10 jaar.....Ypsilon	Omega	2
Conservatorium LM...Kappa	Thèta	7.3	2				Epsilon	Delta	2
Muziek Ped. Ak.....Iota	Kappa	(-)	2				Labda	Alfa	2
Conservatorium AMV..Labda	Iota	6.6	1				4 à 5 jaar.....Delta	Epsilon	2
Genrels + Muziekles.Epsilon	Labda	4.6	1				Bèta	Thèta	1
Muziekles.....Sigma	Sigma	(-)	1				Ongeveer 3 jaar.....Alfa	Labda	1
Niets.....Omega	Tau	2.3	0				Ongeveer 2 jaar.....Sigma	Iota	1
Omikron	Omikron	1.7	0				Thèta	Sigma	1
Gamma	Ypsilon	1.7	0				Iota	Ypsilon	1
Ypsilon	Omega	1.2	0				Hoegenaand geen.....Tau	Tau	0
N.B. Kappa en Sigma geschat									
			<p>Goed : A) B)</p> <p>Onderlinge Goed + deels Onderlinge</p> <p>klassering : goed : klassering :</p>						
Omega	22	1	26	1	2				
Labda	22	1	25	2	3				
Iota	21	2	25	2	4				
Omikron	17	3	22	3	6				
Thèta	17	3	21	4	7				
Bèta	14	5	22	3	8				
Delta	14	5	19	5	10				
Ypsilon	16	4	17	6	10				
Epsilon	8	7	17	6	13				
Alfa	12	6	16	7	13				
Gamma	12	6	14	8	14				
Tau	7	8	13	9	17				
N.B. Niet gemeten: Kappa en Sigma									

Begeleidingservaring, gericht op popgroepjes

Bandjes:	Ensembles:	Individueel:	Overig:	H/M/L:
Delta..... paar jaar	ja		lichte muziek aan muziekschool	4
Alfa..... 3 jaar meiden-popworkshops	muziekschool	ja	20 keer andere workshops	4
Bèta..... 3 jaar		5 jaar		4
Omikron..... 1 jaar intensief jongeren-centrum				3
Kappa..... 1 jaar		2 jaar		3
Labda.....			7 jaar AMV-les aan kindergroepen; stafdocent AMV	2
Epsilon.....			3 jaar open avonden; blazers-workshops	1
Tau..... beginners-groepen muziek-school	ja	12 jaar klas-siek, 5 jaar elektrisch	workshops geïnprovi-seerde muziek	1
Omega..... incidenteel				0
Iota.....		ja		0
Gamma.....		ja		0
Thèta.....		beetje		0
Ypsilon.....		beetje		0
Sigma.....				0

Uiteindelijke indeling deelnemers:

Volgens H/M/L-indeling tabellen Ia, II, IIIa ;

	Gemeten Muziek-theora-tische kennis	Beoordeling naar Begelei-dingservaring	Beoordeling naar band/speelervaring	Totaal
Bèta	3	4	4	11
Alfa	4	4	2	10
Kappa	2	3	4	9
Delta	2	4	2	8
Omikron	0	3	4	7
Gamma	2	0	4	6
Epsilon	2	1	2	5
Labda	1	2	1	4
Thèta	2	0	1	3
Iota	1	0	1	2
Sigma	1	0	1	2
Omega	0	0	2	2
Ypsilon	0	0	1	1
Tau	0	1	0	1

THEORIE BEGELEIDEN SPELEN TOTAAL

ORDEEL DEELNEMERS →

NAAM	THEORIE	BEGELEIDEN	SPELEN	TOTAAL	ORDEEL DOCENTEN	INFO-THEORIE	BEGELEIDEN	SPELEN	VERVOLG
Bêta				11	Goed op alle fronten; iets geschikter voor muziekschool dan clubhuis; kan speel- en beg.ervaring nog gebruiken.	Geen behoefte aan theorie; cursus was toch leerzaam; toekomst-cursus moet vanuit leerlingen denken, dat is popmuziek.		Graag meer over effect-apparatuur, toets-instrumenten en actuele popmuziek.	Zou ik 5 uur per week aan willen besteden, mits docenten en muzikanten apart.
Alfa				10	Kan goed overbrengen; theorie OK, oren OK, moet wel in band blijven spelen. Vooral muziekschool.	Heb wel behoefte aan pop-analyse; niveau mag hoger.	Begeleiden, daar gaat het om, maar is dat (aan) te leren? Het was nuttig verschillende groepen ter begeleiding mee te maken.	Graag meer aandacht voor samenspel en hoe eigen initiatief te ontplooiën.	Liefst 1 jaar 1 dag per week; maar dan wel meer aandacht voor theorie en begeleden.
Kappa				9	Muziekschool en clubhuis, qua P-faktor, band- en beg.ervaring. Theorie bijhouden.	Graag meer theorie, mits praktijkgericht. Ook meer arrangeren graag.	Cursus was stimulerend, vooral de contacten met collegaas.	Graag meer aandacht voor zang en PA-techniek.	Ik zal niet meedoen, maar raad aan docenten en muzikanten te scheiden en (flinke) minimumeisen te stellen.
Delta				8	Goede begeleider; muziekschool kan, maar vooral clubhuis. Eigen pianospel kan beter.	Cursus was OK, maar er moet meer vanuit leerlingen gedacht worden.	Graag meer aandacht voor het groepsgebeuren.	Graag minder naspelen en meer zelf doen-maken. Minder regels en hokjes.	Ik heb geen behoefte aan een vervolg.
Omikron				7	Krachtige P-faktor; veel band-ervaring; theorie knudde, moet ook voor clubhuis opgepept.	Het ging mij te snel. Eén en ander moet begrijpelijker aangeboden worden.		In deze cursus is toch nog te veel gepraat en te weinig gespeeld.	Wil/kan ik 1 à 2 dagen per week aan besteden, mits de theorie begrijpelijker wordt aangeboden.
Gamma				6	Speelt goed; heeft zelf theorie geleerd; moet didaktisch ernstig bijgeschoold; P-faktor: afwachten.	Heb wel behoefte aan stijl-analyse; maar poptheorie is minder interessant dan interactie, geluid, kortom de magic-kant van pop.	Ben me gaandeweg de cursus bewuster geworden van de mogelijkheden voor groepsbegeleiding.	Graag meer aandacht voor geluid/sound.	Ja, ben geïnteresseerd in een vervolg; dat zou dan wel langer moeten zijn en meer aandacht schenken aan groepen-begeleiding.
Epsilon				5	Typische bijscholingskandidaat; P-faktor OK en verder op alle fronten wat bijspijkeren. Vooral spelen.	Graag meer theorie; liefst op papier; daar is grote behoefte aan en nu was het te weinig en duurde het te kort.	Aanbod was OK, maar te kort; graag meer groeps-werk, oefensituaties en werkmethodes.		Ja, ben geïnteresseerd in vervolg, dat moet dan wel langer duren en er moeten meer opdrachten voor thuis gegeven worden.
Labda				4	Komt dicht in de buurt. Qua P-faktor vooral geschikt voor muziekschool; moet nog wel veel spelen.	Zou combinatie met praktijk wensen; graag gedifferentiëerder aanbod en meer diepgang.	Veel uit de cursus gebruikte ik in mijn werk; graag meer aandacht voor groepsdynamiek.	Graag meer aandacht voor improvisatie en spelen van verschillende stijlen en het maken van opnames.	Ja, geïnteresseerd; ik stel voor eerst een basiscursus te houden en daarna te gaan werken met deeltcertificaten.
Thêta				3	Te weinig speel- en begeleidingservaring; theorie matig; dunne P-faktor.	Heb zeker behoefte aan bijscholingscursus, want mijn opleiding sloot niet aan op de praktijk; maar niveau mag dan hoger.	Leuk, interessant, maar ik realiseerde me gaandeweg dat ik toch vooral muzikante wil blijven.	Graag meer aandacht voor 'sound'. En meer 'Dulfer'.	Ja, moet er komen; dan wel met specialisaties en daarvoor intekenen vooraf; en een test vooraf.
Iota				2	Enthousiast, grote mond; kortom: twijfel over P-faktor; speelt zwak en weinig ervaring op alle fronten.	Meer theorie en graag op papier; graag stijl-analyse; heb dankzij cursus wel meer zicht op stijl en vorm gekregen.	Graag meer aandacht voor groeps-dynamiek.	Graag meer aandacht voor geluid/sound.	Ja, mits er meer aan groepsbegeleiding gedaan wordt; en een gedifferentieerde cursus.
Omega				2	Veel flair, verder niets.	Deze cursus bood te lang hetzelfde; heb geen behoefte aan analyse, pop is immers spontaan; besteed aandacht aan platenmaatschappijen.	Ik heb ten aanzien van het begeleiden meer mogelijkheden gekregen dankzij de cursus.	Tevreden, vooral over opnames en sessies.	Moet er komen, maar voor mij is alleen didaktiek interessant.
Sigma				2	Vaag; ritmisch zwak; theorie en techniek knudde.	Cursus hangt af van doel, niet voor ieder doel nodig; stijl-analyse OK, te weinig up-to-date muziek in deze cursus.	Stimulerend, maar te kort en te oppervlakkig.	Tevreden over praktijk/info. graag meer stijlfragmenten en voorbeelden.	Ja, ik zou het liefst een drie-maanden durende cursus zien met veel analyse en zelf spelen erin.
Ypsilon				1	Theorie slecht; te jong voor speel- en beg.ervaring. En P-faktor.				
Tau				1	Pover op alle fronten; waarschijnlijk goed met kleine kinderen.	In deze cursus was alles te summier; onvoldoende aansluiting met de praktijk.	Ik mis de cursus nu al, ik begin in mijn woonplaats binnenkort met een workshop 'popensemble'.	Ik zou graag het uitpluizen van stijlen uitgebreid zien.	Ja, maar dan moet er meer gespeeld worden; alle onderdelen moeten meer uitgewerkt zijn en het accent moet op begeleiden liggen.

